

TURUN KAUPUNKI
Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan
toimintasuunnitelma
2018 -

Sisällys

1. JOHDANTO	1
2. TOIMINTA-AJATUS JA TAVOITTEET	1
3. SISÄLLÖLLISET PAINOALUEET JA SUUNNITTELUN PERIAATTEET	1
3.1. Toiminnan järjestämisen periaatteet	2
4. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄT KESKEISET ASIAT	3
4.1. Toiminta-aika ja -paikat, välipala, kuljetukset	3
4.2. Toimintamaksu ja vakuutukset.....	3
4.3. Toiminnasta tiedottaminen, toimintaan hakeminen ja valintaperusteet.....	3
4.4. Henkilöstö.....	4
5. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN YHTEISTYÖ JA TIEDONKULKU	4
5.1. Yhteistyö kotien kanssa	5
5.2. Yhteistyö koulun kanssa	5
5.3. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa.....	5
5.4. Yhteistyö toiminnan järjestäjien kanssa	6
6. TOIMINNAN SEURANTA JA ARVIOINTI	6

Päivitetty:

Kasvatus- ja opetuslautakunta 14.10.2015 § 147

Kasvatus- ja opetuslautakunta 06.04.2016 § 53

Kasvatus- ja opetuslautakunnan suomenkielinen varhaiskasvatus- ja perusopetusjaosto 29.5.2018 § 25

1. JOHDANTO

Opetushallitus on 19.1.2011 päättänyt perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet on määräys, jonka mukaisesti perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää 1.8.2011 alkaen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjät eivät voi jättää noudattamatta määräystä tai poiketa siitä.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävän kunnan tulee hyväksyä perusopetuslaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa varten toimintasuunnitelma, joka on laadittu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on tukea aamu- ja iltapäivätoiminnan paikallista järjestämistä ja kehittämistä sekä lisätä toiminnan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä.

2. TOIMINTA-AJATUS JA TAVOITTEET

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua toimintaa, jonka koordinaatiosta Turun kaupunki vastaa. Lapsen osallistuminen toimintaan on huoltajalle vapaaehtoista.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla on oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan. Toiminnan perusteissa korostetaan leikin, luovan toiminnan ja myönteisten elämysten merkitystä lapselle. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee muodostaa ehyt ja monipuolinen kokonaisuus, jonka tulee tarjota mahdollisuus sosiaaliseen vuorovaikutukseen, esteettisiin kokemuksiin sekä liikkumiseen ja ulkoiluun.

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Toiminnan tulee perusopetuksen taavin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa toiminnalle on määritelty neljä keskeistä tavoitetta:

1. kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen,
2. hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen,
3. eettisen kasvun tukeminen ja
4. osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen.

Näiden tavoitteiden mukaisesti toteutetaan Turun kaupungin koordinoimaa aamu- ja iltapäivätoimintaa.

3. SISÄLLÖLLISET PAINOALUEET JA SUUNNITTELUN PERIAATTEET

Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällön tulee tukea toiminnalle asetettujen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden ja tämän toimintasuunnitelman mukaisten tavoit-

teiden saavuttamista. Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö muodostuu lasten kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Turussa laaditaan toimipistekohtaiset toimintasuunnitelmat, niiden laadintaa ja toteutumista valvoo Turun kaupungin sivistystoimiala. Toiminnassa voidaan painottaa erilaisia sisältöjä.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee koostua seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Sisältöjä valittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lasten ikätason mukaiseen kasvuun ja kehitystä tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Liikkuminen ja ulkoilu sekä rentoutuminen ja lepo ovat toiminnassa tärkeitä.

Sisältöön vaikuttavat myös paikalliset olosuhteet ja kulttuuritekijät, eri vuodenaikojen tarjoamat ja muut käytännön mahdollisuudet, yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa ja toteuttajien erilaiset painotukset.

Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö muodostuu lasten kannalta ehyeksi ja monipuoliseksi kokonaisuudeksi. Sen avulla vahvistetaan lasten osallisuutta ja toiminnan yhteisöllisyyttä. Toiminta tarjoaa kasvua ja kehitystä tukevaa sosiaalista vuorovaikutusta, ilon ja virkistyksen kokemuksia, esteettisiä kokemuksia ja mahdollisuuden kehittää erilaisia osaamista.

Turun kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnassa painotetaan erityisesti liikuntaa ja ulkoilua. Välipalan valmistamisessa noudatetaan kansallisia ravitsemussuosituksia. Ohjatun toiminnan lisäksi myös lepoon ja rauhoittumiseen annetaan mahdollisuus jokaiselle lapselle. Toimipistekohtaisissa toimintasuunnitelmissa tarkennetaan sisällöllisiä kokonaisuuksia.

3.1. Toiminnan järjestämisen periaatteet

Turun kaupunginhallitus on päättänyt 13.4.2004 § 350, että Turku järjestää perusopetuslaissa 628/1998 tarkoitettua lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa 1.8.2004 lukien. Palvelun järjestämistä vastuu on Turun kaupungin sivistystoimialalla. Toiminnan koordinaatiosta vastaa Turun kaupungin sivistystoimiala. Turun kaupungin sivistystoimiala kerää opetusministeriön valtiosuosuksien maksatuksen edellyttämät tiedot. Palveluntuottajien tulee toimittaa Turun kaupungille toiminnan, rahoituksen ja seurannan edellyttämät tiedot määräajoin.

Voimassa olevan säännösten mukaisesti kasvatus- ja opetuslautakunta tai sen jaosto päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmasta, toiminnasta perittävistä maksuista ja palveluntuottajille maksettavista avustuksista.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan Turussa pääsääntöisesti avustusperiaatteella yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Tämän lisäksi palvelua tuottaa sivistystoimiala.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnasta erillisenä kokonaisuutena Turun kaupungin sivistystoimiala tuottaa hyvinvointitoimialan järjestämää loma-aikojen toimintaa sen mukaan, mitä hyvinvointitoimiala asiasta erikseen päättää.

4. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄT KESKEISET ASIAT

4.1. Toiminta-aika ja -paikat, välipala, kuljetukset

Turussa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään arkipäivisin koulun työvuoden aikana. Iltapäivätoiminnan toiminta-aika on klo 11–17. Niissä toimipaikoissa, joissa on aamutoimintaa, toimintaa järjestetään pääsääntöisesti klo 7.30–11 välisenä aikana. Aamutoimintaa voidaan tarjota, jos toimintaan osallistuu vähintään kymmenen lasta. Lukukauden aikana aamutoiminta voi päättyä, mikäli lasten lukumäärä pysyvästi vähenee alle kymmeneen. Palveluntuottajat voivat itsenäisesti päättää, tarjoavatko aamutoimintaa. Huoltaja päättää osallistuuko lapsi aamu- ja iltapäivätoimintaan, toimintaan osallistumisesta peritään kuukausimaksu.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla lapsilla on oikeus turvalliseen toimintaympäristöön ja toimintaa järjestetään koulun tiloissa tai sen välittömässä läheisyydessä toimintaan soveltuvassa tilassa. Toimintapaikassa tulee olla erillinen voimassaoleva turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, mikäli ei ole mahdollista noudattaa rakennuskohtaista turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaa. Vuoden 2019 alusta alkaen palveluntuottajien tulee laatia omavalvontasuunnitelma.

Kaikille aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsille tarjotaan iltapäivällä välipala. Välipalat suunnitellaan monipuolisiksi ja vaihteleviksi siten, että ne noudattavat kansallisia ravitsemussuosituksia ja ottavat huomioon ruokailuun liittyvät erityistarpeet. Välipalan nauttimiseen liitetään kasvatuksellista ohjausta.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla lapsille ei erikseen myönnetä kuljetusetua.

4.2. Toimintamaksu ja vakuutukset

Turun kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksuista perusopetuslain mukaisesti. Toimintaan osallistumisesta laskutetaan huoltajia. Huoltajilla on mahdollisuus hakea maksuvapautusta tai –huojennusta toimintamaksusta, mikäli maksuvapautusta koskevat erikseen päätettävät edellytykset täyttyvät.

Perusopetuslain mukaisesti Turun kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnassa olevat lapset on vakuutettu ja toiminta-aikana sattuneen tapaturman hoito on lapselle maksutonta. Turun kaupunki on vakuuttanut sivistystoimialan aamu- ja iltapäivätoiminnassa olevat lapset. Vakuutuskäytäntö on määritelty Turun kaupungin ja ulkoisten palveluntuottajien sopimuksessa.

4.3. Toiminnasta tiedottaminen, toimintaan hakeminen ja valintaperusteet

Turun kaupungin sivistystoimialan koordinoimaan aamu- ja iltapäivätoimintaan haetaan

keskitetysti sivistystoimialan kautta hyödyntäen tietojärjestelmiä. Sivistystoimiala vastaa hakuprosessista ja siihen liittyvästä tiedottamisesta. Toimintaan hakeville tiedotetaan etukäteen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista, toimintamaksusta, toiminnan alkamis- ja päättymisajankohdista sekä siitä, miten toimintaan haetaan. Myös aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmasta ja toiminnan sisällöstä tiedotetaan huoltajille.

Lapsen ottaminen aamu- ja iltapäivätoimintaan valmistellaan yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Päätöksen lapsen ottamisesta tekee toiminnan järjestäjä. Otettaessa lapsia aamu- ja iltapäivätoimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Aamu- ja iltapäivätoiminta on Turussa tarkoitettu kaikille ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille. Perusopetuslain mukaan myös muiden vuosiluokkien osalta toiminta on tarkoitettu oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta. Turussa muiden vuosiluokkien oppilaille toimintaa tarjotaan pääsääntöisesti ensimmäisen ja toisen vuosiluokkien toiminnan yhteydessä, mikäli toiminnan tarve perustuu huoltajien työhön tai opiskeluun ja aamu- ja iltapäivätoiminta vastaa lapsen tuen tarpeeseen.

4.4. Henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa ja lasten tarpeet huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Turussa iltapäivätoiminnassa yhdellä ohjaajalla voi olla vastuullaan enintään 15 lännä olevaa lasta, tästä voidaan poiketa tilapäisesti ja lyhytaikaisesti. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään perusopetuslaissa 48 e § ja asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta 986/1998 § 9 a.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ohjaajana toimimaan on kelpoinen henkilö 1) joka on suorittanut tehtävään soveltuvan korkeakoulututkinnon, opistoasteen tutkinnon, ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon ja jolla on koulutuksen yhteydessä hankittu tai kokemuksella osoitettu taito toimia lapsiryhmän ohjaajana taikka 2) jolla on kelpoisuus antaa luokanopetusta, esiopetusta, erityisopetusta tai aineenopetusta tai toimia oppilaanohjaajana. Ohjaajana on kelpoinen toimimaan myös henkilö, jolla on koulutuksella tai kokemuksella hankittu riittävä taito toimia lapsiryhmän ohjaajana ja soveltuvuus tehtävään.

Henkilöstön on esitettävä lain 504/2002 mukainen rekisteriote, lisäksi tuottajien on todennettava asia Turun kaupungille erillisen ohjeen mukaisesti. Henkilöstöllä on lain edellyttämä lastensuojeluilmoitusvelvollisuus. Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ei saa sivullisille ilmaista lasta tai hänen huoltajaansa koskevia salassa pidettäviä tietoja tai luovuttaa salassa pidettäviä asiakirjoja.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien työsuhteiden pitkäkestoisuus edistää ihmissuhteiden pysyvyyttä, joka puolestaan lisää lasten turvallisuuden tunnetta ja ohjaajan mahdollisuutta tukea lasten kehitystä.

5. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN YHTEISTYÖ JA TIEDONKULKU

Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään laajalajaisesti eri toimijoiden välistä moniammatillista yhteistyötä ja yhteistyötä huoltajien kans-

sa. Yhteistyön tarkoituksena on lisätä tuntemusta lapsista ja auttaa heidän tarpeidensa tunnistamista sekä parantaa toiminnan laatua.

5.1. Yhteistyö kotien kanssa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Kotien työtä tuettaessa lähtökohtana on, että lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön. Yhdessä huoltajien kanssa tuetaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista

Huoltajilla tulee olla mahdollisuus tulla tutustumaan toimintaan ja koteihin pidetään yhteyttä erilaisten tiedotteiden välityksellä ja henkilökohtaisilla tapaamisilla. Huoltajien tulee ilmoittaa muutoksista iltapäivätoimintaan. Molemminpuolinen toimiva tiedonkulku luo turvallisuutta ja luottamusta.

5.2. Yhteistyö koulun kanssa

Turun kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan ja perusopetuksen tulee toimia tiiviissä yhteistyössä ja kehittää yhteistyöhön sopivia rakenteita ja toimintatapoja. Yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä. Toiminnassa otetaan huomioon perusopetuksen arvopohja.

Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan lasta koskeviin neuvotteluihin huoltajien luvalla.

Koulun henkilökunnan ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien tulee olla säännöllisessä ja aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Yhteisten tilojen ja välineiden käytöstä sovitaan koulu- ja toimipaikkakohtaisesti. Koulupäivän tapahtumat otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Ohjaajat tiedottavat säännöllisesti koulun henkilökunnalle aamu- ja iltapäivätoiminnasta ja koulun henkilöstö vuorostaan tiedottaa aamu- ja iltapäivätoimintaa koulun ajankohtaisista asioista. Koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyökäytännöt kirjataan koulukohtaiseen lukuvuosisuunnitelmaan ja aamu- ja iltapäivätoiminnan toimipaikkakohtaiseen toimintasuunnitelmaan.

Koulutilojen käytön suunnittelussa, koulurakennusten korjauksissa ja uusien koulujen rakentamisessa tulee ottaa huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet.

5.3. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Perusopetuslain 30 § 1 mom. mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Perusopetuslain ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen

Perusopetuslain mukaan vuosiluokkien 3-9 osalta toiminta on tarkoitettu oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta. Turussa muiden vuosiluokkien oppilaille toimintaa tarjotaan pääsääntöisesti ensimmäisen ja toisen vuosiluokkien toiminnan yhteydessä, mikäli toiminnan tarve perustuu huoltajien työhön tai opiskeluun ja aamu- ja iltapäivätoiminta vastaa lapsen tuen tarpeeseen.

Eryitystä tukea tarvitsevien lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen ja toteuttami-

sen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Työskentelytapojen ja toimintaympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ikä ja kehitysvaihe sekä yksilölliset tarpeet.

Tukea tarvitsevien lasten tarpeet huomioon ottava moniammatillinen yhteistyö edesauttaa myös aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmien muodostamista ja lasten sijoittelua ryhmiin. Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Yhteistyö koulun kanssa lisää oppilaantuntemusta ja täydennyskoulutus varmistaa osaamista.

Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, näihin liittyvät asiakirjat ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Perusopetuksesta ja siihen liittyvästä oppilashuollosta vastaavat henkilöt voivat luovuttaa aamu- ja iltapäivätoiminnasta vastaaville henkilöille toiminnan asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Toiminnan järjestäjänä kunnan tulee huolehtia siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävissä toimivat henkilöt perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon ja vaihtolovelvollisuuteen liittyviin säädöksiin sekä lastensuojelulain velvoitteisiin.

5.4. Yhteistyö toiminnan järjestäjien kanssa

Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan Turussa pääsääntöisesti avustusperiaatteella yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Kaupungin ja palvelun tuottajien välillä tehdään sopimus toimintaan liittyvistä vastuista ja velvollisuuksista.

Toimiva yhteistyö ja hyvä vuorovaikutus järjestäjän ja palveluntuottajien kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjä ja palveluntuottajat muodostavat yhteistyöryhmän (Turun kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan tuotantoryhmä), joka vastaa toimintakauden käytännön järjestelyistä, toiminnan kehittämisestä, koulutuksesta ja yhteisistä toimintaperiaatteista.

Merkittäviä yhteistyötahoja ovat myös Opetushallituksen asettama Varsinais-Suomen aamu- ja iltapäivätoiminnan ja koulun kerhotoiminnan yhteistyöverkosto sekä muiden kuntien aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjät ja tuottajat.

6. TOIMINNAN SEURANTA JA ARVIOINTI

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioinnin tavoitteena on turvata toiminnan tavoitteiden toteutuminen toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimintaa arvioidaan vuosittain Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti. Arviointien keskeiset tulokset ovat julkisia. Sivistystoimiala edellyttää palveluntuottajilta sisäistä tai ulkoista arviointia, jolla varmistetaan toiminnan laatu.